

Commingled Containers, 1997. Stan Brakhage

04.02.18

Diumenge 18:30 h

VIDES OCEÀNIQUES: GLACERES, MARINES, RIUS I ALGUNES ENDEVINALLES

Aquest programa parteix d'una pel·lícula en què el món sembla acabat de crear: les roques de gel tallen, es pot observar la vida de les glaceres. Un insert inesperat de Jane, retrat de la dona de Stan Brakhage en plena crisi de parella, dona pas a la boira dels boscos d'Alaska. Aquest doble paisatge torna en dues de les pel·lícules de J. J. Murphy: *Ice*, que ens mostra en la daurada aurora d'Iowa els elements naturals imperceptibles per a l'ull al llarg de cinquanta estanys de gel, i *In Progress*, en què les lents són delatades pel gelbre a causa de la passivitat de la càmera davant l'espessa boirina.

Amb tot, les pel·lícules de Murphy amaguen les seves endevinalles: la refilmació a *Sky Blue Water Light Sign* (no direm què veiem "en realitat" per preservar-ne el misteri) no treu bellesa al seu rierol, com tampoc la refotografia d'*Ice*, en què la banda sonora es va enregistrar sota l'aigua. En aquest punt, la submersió serà definitiva. A *What the Water Said*, un projecte de nou anys, Gatten documenta la vida submarina de la costa de Carlònia del Sud, en què la pel·lícula no exposada ni revelada fa intervenir l'aigua i revela els processos, tant del cinema com de la naturalesa. Com *Commingled Containers*, el retorn de Brakhage al "cinema filmat" després d'una llarga malaltia, les de Gatten no són tan sols pel·lícules topogràfiques (sobre el mesurament de la salut d'una aigua que "parla"), sinó també líriques: mentre que a *What the Water Said* la sal marina queda inscrita en l'emulsió, a *Commingled Containers* el cineasta, en ple fons del mar, es reconcilia amb el món.

Creation, Stan Brakhage, 1979, 17 min
Ice, J. J. Murphy, 1972, 7 min
In Progress, J. J. Murphy, 1972, 18 min
Sky Blue Water Light Sign, J. J. Murphy, 1979, 9 min
What the Water Said Nos. 1-3, David Gatten, 1998, 16 min
What the Water Said, Nos. 4-6, David Gatten, 2006-07, 17 min
Commingled Containers, Stan Brakhage, 1997, 5 min

Duració total: 90min

Projecció en 16mm.

Creation, de Stan Brakhage

A *Creation*, Brakhage va enregistrar la seva visita a les glaceres d'Alaska dalt d'un vaixell. Tot i que devia estar envoltat de turistes, el cineasta tenia un talent especial per esborrar qualsevol traç de presència humana en els paisatges que filmava: la visió sublim d'un món de gel i roques esquerdades era la pròpia de l'art del pintor paisatgista americà del segle XIX Frederic Edwin Church, del qual Brakhage havia estudiat les pintures durant més d'una dècada. Al mateix temps, és possible que en aquesta pel·lícula Brakhage volgués tractar amb una certa ironia la teologia judeocristiana: per ell, el fenomen natural era primari; el Déu judeocristià era un trop per domesticar i convertir en ventriloqua la sublimitat natural. Per tant, l'estil de les imatges de *Creation* imita una reproducció distorsionada del Gènesi, d'on deriva el títol. La càmera, que sobrevola una superfície impregnada per una llum i una foscor dramàtiques, com si estigués impulsada per un vent diví, descobreix l'aigua. Al cap d'uns minuts, en un tall brillant i dramàtic, Brakhage suggereix la divisió de les aigües amunt i avall, entre el cel i la terra, fent voltar el cel-luloide. A *Creation*, l'organització del material segueix clarament el recorregut bàsic de la Bíblia, tot i que abans de la divisió de les aigües Brakhage hi inclou imatges de la vegetació. El muntatge rítmic que entrellaça moviments cap endavant i cap enrere afegeix els canvis de llum propis del dia i la nit.

P. Adams Sitney, *Eyes Upside Down*.

Ice, de J.J. Murphy

Ice és una pel·lícula d'una pel·lícula, *Whose Circumference Is Nowhere*, de Franklin Miller, refotografiada des del costat oposat de cinquanta blocs de gel. La banda sonora consisteix en un loop (l'equip de so estava sota l'aigua).

J.J. Murphy, *Canyon Cinema Catalogue*.

In Progress i Sky Blue Water Light Sign, de J.J. Murphy

Filmant sis segons cada dia entre els estius de 1971 i 1972, els canvis en el món vistos des d'una finestra causen variacions en el pla: algunes estan determinades pel complex pas de les estacions en aquesta zona temperada, d'altres pels nivells i les direccions de la llum natural. A *In Progress*, resultat de la interrelació del medi ambient amb la tecnologia cinematogràfica, els rotllos seqüencials de la pel·lícula simplement empalmada revelen un jardí contínuament «en progrés».

Sky Blue Water Light Sign enregistra la fabricació d'una escena imaginada. Murphy va filmar el seu pla de manera que l'enquadrament coincidís amb el marc de l'anunci de Hamm's Beer, transformant màgicament la realitat en una línia d'imatges que es mouen cap a l'esquerra, generant la il·lusió d'una panoràmica contínua per l'aigua estancada. De sobte apareix una tenda de campanya, que fa que la sensació original que aquest material es va filmar a l'aire lliure entri en crisi: és evident —sobretot per la impossible regularitat del fum de la foguera i per com reposa la canoa sobre l'aigua— que això no pot ser real. L'anunci, més enllà que pretengui retratar una bonica escena bucòlica —la idea consisteix en què la cervesa de Hamm és tan saludable com aquest gran espai exterior—, transforma una experiència quotidiana (un anunci de cervesa) en un misteri cinematogràfic. El so funciona també com a índex: la mateixa pel·lícula ha abandonat el bar, ha trobat el veritable riu.

Scott MacDonald, *The Garden in the Machine*.

Entrevista amb J.J. Murphy

In Progress va sorgir d'una idea d'Ed Small, qui em va ajudar en la meva mudança a una casa de camp. Un dia va mirar per la finestra i va dir: «Quina vista! Sempre he volgut fer una pel·lícula de paisatges». Per mi, la pel·lícula és un diàleg. Quan fas un film durant vuit mesos sorgeixen qüestions. El resultat es manipularà? Ha de ser una pel·lícula matemàtica? (La càmera d'Ed tenia un intervalòmetre que ens permetia ser més precisos pel que fa a la quantitat de material que havíem de

filmar diàriament).

Quan vam acabar, Ed va voler polir la pel·lícula, però jo sempre l'havia vist com un quadern de notes en brut. La seva força residia en la seva cruesa. Vam filmar d'una manera gairebé arbitrària, al matí, tot i que normalment no hi havia prou llum a l'hivern i per això vam haver de filmar a la tarda. Ho vam fer en Super 8 i vam inflar a 16mm. Jo em vaig encarregar de tota la filmació, encara que de vegades me n'havia d'anar. Vam acordar que sempre hi hauria algú filmant.

Sky Blue Water Light Sign es va fer en un matí. Feia mesos que veia l'anunci de Hamm's Beer. Un cop, algú em va dir: «Hauries hagut de continuar *Sky Blue Water Light Sign* mostrant la gent asseguda al bar. Hauria estat una gran pel·lícula». Per mi, però, això hauria estat una anècdota. Com que la imatge sembla lleugerament figurativa, molts espectadors assumeixen que és el rierol el que filmo, i no pas un anunci on es veu aquest rierol; el so enregistat al vertader rierol afavoreix aquesta lectura. Si hagués estat silent, costaria més entendre la imatge de manera figurativa.

Scott MacDonald, *A Critical Cinema #1*.

Entrevista amb David Gatten

Vaig comprar un parany per a crancs i una corda on vaig posar la pel·lícula; vaig llançar el parany a les ones, pensant que la pel·lícula seria un registre del que passaria aquell dia (1 de gener de 1997). Estava fent servir pel·lícula sonora d'una perforació, de manera que, passés el que passés, no tan sols afectaria el fotograma, sinó que es crearia un enregistrament sonor i visual del que passés sota l'aigua. Vaig llançar la pel·lícula durant tres dies seguits; era evident que tant el material com el dispositiu responien a una sèrie de variacions, i que hi havia una mena de correlació entre el que succeïa a l'oceà i el que succeïa en la pel·lícula. La pel·lícula no la vaig editar; vaig col·locar x quantitat de material al parany i vaig utilitzar el que l'oceà em va tornar.

Vaig fer part del segon experiment a l'octubre, durant una tempesta; el mar estava molt picat; aquesta part és molt frenètica i sona com una tempesta. Suposo que, si hagués titulat la pel·lícula «*By the Campfire*», els sons s'haurien interpretat com flames; crec que el llenguatge és extremadament rellevant. El gest més important com a autor de *What the Water Said* consisteix a introduir la idea de l'aigua de què parla Eliot: estar sota l'aigua condiona la teva experiència del material. El que em va interessar és la manera en què l'aigua es representa a si mateixa quan s'inscriu en la pel·lícula, la relació representacional entre cada part aïllada, les dates que li corresponen i la forma en què els escriptors van intentar representar el poder de l'oceà al segle XIX i a principis del XX.

Scott MacDonald, *Adventures of Perception*.

Commingled Containers, de Stan Brakhage

A l'època en què va saber que tenia càncer, just abans de passar pel quiròfan, Brakhage va comprar una Bolex (...). Amb la idea de fer una prova abans que expirés la garantia, va baixar fins a un rierol a Boulder Creek, va treure de la funda de la càmera diversos tubs, els va unir a la lent de la Bolex i va procedir a filmar el rierol. A *Commingled Containers*, Brakhage es va passar hores filmant, no la superfície de l'aigua, sinó més aviat aquesta sensació tan orgànica d'estar «al món d'una bombolla» —la qual s'anava transformant lentament sota la superfície— «resultant de la fricció de l'aire en l'aigua». Era com si les bombolles fossin un emblema de l'estat mental de Brakhage. També hi ha un moment en què s'intercalen alguns fotogrames en els quals veiem l'aigua filmada i l'«aigua» pintada de blau, com si el cel-luloide fos la mateixa superfície del rierol.

Scott MacDonald, *The Garden in the Machine*.

Selección, montaje y traducción: Francisco Algarín Navarro.

Propera proyección:

08.02.18

Dijous 19:30h

ANTHONY MOORE.
HIPNOSI MUSICAL, LIRISME VISUAL.